

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „EDUCAȚIE, REFLECȚIE, DEZVOLTARE”

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

FACTORII SUCCESULUI ACADEMIC LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Coordonator științific:

Prof. univ. dr. Vasile CHIȘ

Doctorand:

Mutașcu (Gana) Marta

Cluj-Napoca

2023

CUPRINS

I. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT.....	3
II. ARGUMENT.....	6
III. PREZENTAREA CAPITOLULUI I: CADRUL TEORETIC AL PROBLEMATICII INVESTIGATE	8
IV. PREZENTAREA CAPITOLULUI II: PREDICTORI AI SUCCESULUI ACADEMIC LA VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ.....	12
V. PREZENTAREA CAPITOLULUI III: ORIENTĂRI ȘI TENDINȚE ACTUALE ÎN PROMOVAREA SUCCESULUI ACADEMIC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR INCLUZIV.....	15
VI. PREZENTAREA METODOLOGIEI GENERALE A CERCETĂRII.....	19
VII. PREZENTAREA CAPITOLULUI IV: STUDIU PRIVIND PREDICȚIA SUCCESULUI ACADEMIC LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ	21
VIII. PREZENTAREA CAPITOLULUI V: REZULTATELE CERCETĂRII ...	24
IX. CONCLUZII ȘI DEZVOLTĂRI ULTERIOARE	26
X. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	28

I. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

ARGUMENT	4
CAPITOLUL I	
CADRUL TEORETIC AL PROBLEMATICII INVESTIGATE	6
I.1. Particularități psihopedagogice și metodologice privind adaptarea preșcolarului la cerințele mediului educațional.....	6
I.2. Reușită academică în educația timpurie – abordarea holistică.....	8
I.3. Succesul academic ca premisă a reușitei sociale.....	10
I.4. Succesul academic la preșcolari din perspectiva psihologiei personalității.....	15
I.4.1. Personalitate și succes academic.....	15
I.4.2. Reușita socială din perspectiva modelului Big Five.....	26
I.5. Perspective psihopedagogice de analiză a succesului academic la preșcolari.....	29
I.5.1. Teoria inteligențelor multiple.....	29
I.5.2. Paradigma învățării centrate pe preșcolar și aplicabilitatea sa la nivelul învățământului preșcolar	31
I.5.3. Pedagogia constructivistă	32
I.6. Perspective sociologice de analiză a succesului academic la preșcolari	34
I.6.1. Perspectiva asupra eșecului academic în grădiniță ca un fenomen social – efectul Matthew	34
CAPITOLUL II	
PREDICTORI AI SUCCESULUI ACADEMIC LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ..	39
II.1. Delimitări terminologice și clarificări epistemologice privind predictorii succesului academic	39
II.2. Predictorii endogeni	43
II.2.1. Predictorii biologici	43
II.2.2. Predictorii psihologici	46
II.3. Predictorii exogeni	49
II.3.1. Predictorii familiali	49
II.3.2. Predictorii pedagogici	50
II.3.3. Predictorii socioeconomici	52

CAPITOLUL III

ORIENTĂRI ȘI TENDINȚE ACTUALE ÎN PROMOVAREA SUCCESULUI ACADEMIC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR INCLUZIV	54
III.1. Considerații generale	54
III.2. Orientări și tendințe la nivel micro	57
III.3. Orientări și tendințe la nivel mezo	58
III.4. Orientări și tendințe la nivel macro	62

CAPITOLUL IV

STUDIUL PRIVIND PREDICȚIA SUCCESULUI ACADEMIC LA VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ	66
IV.1. Problematika cercetării	66
IV. 2. Design-ul cercetării	67
IV.2.1. Scopul și obiectivele cercetării.....	67
IV.2.2. Variabile dependente și independente.....	69
IV.2.3. Ipoteze de lucru	70
IV.3. Eșantioane.....	74
IV.4. Metode și instrumente de cercetare	79
IV.5. Descrierea instrumentelor	80
IV.5.1. Chestionar destinat părinților	80
IV.5.2. Test interdisciplinar pentru verificarea abilităților la preșcolari.....	81
IV.5.3. Fișă de caracterizare psihopedagogică	82

CAPITOLUL V

REZULTATELE CERCETĂRII	85
V.1. Prezentarea și interpretarea rezultatelor	85
V.1.1. Prezentarea și interpretarea rezultatelor cercetării efectuate asupra preșcolarilor.....	85
V.1.1.1. Rezultatele la chestionarul aplicat părinților	85
V.1.1.2. Rezultatele preșcolarilor prin intermediul fișei psihopedagogice.....	113
V.1.1.3. Rezultatele preșcolarilor la testul interdisciplinar	151
V.1.1.4. Rezultatele comparative ale celor trei tipuri de evaluări	154
V.2. Verificarea ipotezelor	161

V.3. Dimensiuni și indicatori ale sistemului de predicție a succesului academic la preșcolari	163
V.4. Structura sistemului de predicție a succesului academic la preșcolari	176
V.5. Sfere de aplicabilitate a rezultatelor cercetării	182
V.6. Recomandări pentru optimizarea politicilor educaționale în învățământul preșcolar.....	183
V.7. Elemente de noutate și originalitate	185
V.8. Limitele cercetării	185

CAPITOLUL VI

CONCLUZII.....	187
BIBLIOGRAFIE.....	189
ANEXE.....	222

CUVINTE CHEIE

Educație timpurie, teorii educaționale, preșcolari, climat familial, sistem predictiv, succes academic la preșcolari, mediere secvențială, captarea atenției, dezvoltarea limbajului, profesori pentru învățământul preșcolar, implicarea părinților

II. ARGUMENT

Teza de doctorat analizează factorii care contribuie la succesul academic la vârsta preșcolară. Studiul subliniază importanța cercetării în acest domeniu, deoarece succesul academic la această vârstă critică are un impact semnificativ asupra dezvoltării ulterioare a preșcolarilor, în sistemul educațional și în viața socio-profesională.

Studiul urmărește să identifice și să înțeleagă factorii cheie care influențează succesul academic la vârsta preșcolară pentru a dezvolta măsuri și politici educaționale adecvate care să sprijine dezvoltarea optimă și să maximizeze potențialul preșcolarilor.

Cercetările anterioare au evidențiat că adaptarea la mediul educațional și o abordare holistică a reușitei academice, care acordă importanță abilităților cognitive, socio-emoționale și motrice, sunt aspecte esențiale.

De asemenea, studiul analizează influența trăsăturilor de personalitate și teoriilor educaționale, precum cele privind inteligențele multiple și pedagogia constructivistă, în contextul succesului academic la preșcolari. Perspectivele sociologice sunt, de asemenea, luate în considerare, evidențiind influențele contextuale și sociale asupra succesului academic. Scopul acestei teze este de a aduce o contribuție teoretică și practică în identificarea și promovarea factorilor cheie pentru succesul academic al preșcolarilor și dezvoltarea politicilor educaționale corespunzătoare.

Această cercetare doctorală are ca obiectiv central identificarea factorilor care contribuie la succesul academic al preșcolarilor, concentrându-se pe importanța mediului familial, calitatea educației preșcolare, trăsăturile de personalitate ale preșcolarilor și diverse perspective psihopedagogice și sociologice.

Adaptarea preșcolarilor la cerințele mediului educațional, abordarea holistică a reușitei academice și impactul trăsăturilor de personalitate asupra performanței lor sunt aspecte deosebit de relevante în acest studiu.

Pe baza cercetărilor anterioare și a analizei multiplelor perspective teoretice, teza oferă o privire comprehensivă asupra succesului academic la vârsta preșcolară. Se subliniază că succesul academic timpuriu poate prezice succesul ulterior în învățământul primar și în viața profesională, ceea ce pune accent pe importanța investiției în dezvoltarea adecvată a preșcolarilor.

III. PREZENTAREA CAPITOLULUI I: CADRUL TEORETIC AL PROBLEMATICII INVESTIGATE

Un aspect esențial în educația timpurie este asigurarea unui mediu sigur și stimulant din punct de vedere social. Teoria atașamentului formulată de Bowlby evidențiază importanța relațiilor emoționale stabile dintre preșcolari și educatorii lor în cadrul mediului educațional.

De asemenea, planificarea și organizarea activităților educaționale, precum și mesajele clare și consecvente transmise de către educatori preșcolari, sprijină o adaptare reușită la mediul educațional. Teoria dezvoltării socio-emoționale a lui Erikson subliniază importanța unui mediu educațional structurat, dar flexibil, pentru dezvoltarea abilităților de planificare și luare a deciziilor, precum și încrederea în sine.

Studiile recente au arătat că nevoia de siguranță este una dintre cele mai importante probleme ale preșcolariilor în mediul educațional. Este recomandată crearea unui mediu confortabil și familiar pentru preșcolari, care să îi ajute să se adapteze cu succes și să se simtă în siguranță. Relația dintre așteptările educaționale și satisfacerea nevoilor de siguranță ale preșcolariilor este esențială, iar educatorii ar trebui să ofere sprijin emoțional și să ajute preșcolarii să depășească teama de insucces și de a fi judecați.

Un alt aspect specific preșcolariilor se referă la nevoia de joc și explorare. Preșcolarii au nevoie de interacțiune socială, joc și întâlnirea cu alți copii pentru dezvoltarea abilităților sociale și stimularea creativității. Jocul este recunoscut ca având multiple funcții, de la dezvoltarea cognitivă și socială până la structurarea abilităților emoționale și însușirea imperativelor etice.

Dezvoltarea limbajului și a comunicării este, de asemenea, o particularitate psihopedagogică importantă la preșcolari. Un mediu educațional care promovează comunicarea verbală, ascultarea și exprimarea ideilor și emoțiilor are un rol-cheie în adaptarea preșcolariilor.

În general, adaptarea preșcolariilor la cerințele mediului educațional depinde de nevoile lor specifice, personalitatea și experiențele anterioare. Este important ca educatoarele să creeze un mediu educațional stabil, pozitiv și interactiv, care să țină cont de fiecare preșcolar în parte, astfel încât să faciliteze adaptarea lor și dezvoltarea abilităților necesare pentru succesul academic ulterior.

Un alt aspect important al adaptării preșcolariilor la mediul educațional este promovarea jocului și a explorării. Preșcolarii au nevoie de interacțiune socială și joc pentru dezvoltarea abilităților sociale și a creativității. Jocul este un instrument puternic pentru

învățare și dezvoltare și ar trebui să fie o parte integrantă a curriculumului preșcolar. În cadrul jocului, preșcolarii pot explora și experimenta, dezvoltându-și abilitățile cognitive și socio-emoționale într-un mod natural și plăcut.

De asemenea, dezvoltarea limbajului și a comunicării are o importanță majoră în adaptarea preșcolarilor la mediul educațional. Un mediu educațional care promovează comunicarea verbală, dar și ascultarea activă, încurajează preșcolarii să-și exprime ideile și emoțiile și să-și dezvolte abilitățile lingvistice. De asemenea, utilizarea tehnologiei în mod adecvat poate sprijini dezvoltarea limbajului preșcolarilor prin intermediul activităților interactive și distractive.

Grădinița este prima experiență a copilului în sistemul educațional și joacă un rol crucial în dezvoltarea sa viitoare. Adaptarea preșcolarilor la mediul educațional și formarea unei baze solide de cunoștințe și abilități sunt priorități în acest context (Sturge-Apple et al., 2008).

Abordarea holistică în educația timpurie este o perspectivă integrată asupra dezvoltării preșcolarilor, luând în considerare aspectele fizice, cognitive, sociale și emoționale. Această abordare se concentrează pe dezvoltarea completă a preșcolarilor și formarea unor educabili echilibrați și pregătiți pentru viață (Greaves & Bahous, 2021).

Studiile au demonstrat că abordarea holistică are numeroase beneficii, îmbunătățind abilitățile cognitive, comunicarea, interacțiunile sociale și nivelul de satisfacție și implicare în activitățile din grădiniță (Jones et al., 2018).

Teoriile lui Piaget și Vygotsky subliniază importanța interacțiunii active cu mediul și cu ceilalți copii în dezvoltarea preșcolarilor. De asemenea, implicarea părinților și a comunității în educație are un impact pozitiv (Ardoin & Bowers, 2020; Acevedo-Garcia et al., 2020).

Crearea unui mediu educațional stimulant și sigur, care încurajează explorarea și învățarea activă, este esențială în abordarea holistică (Lee et al., 2021).

În concluzie, abordarea holistică în educația timpurie promovează dezvoltarea globală a preșcolarilor și asigură pregătirea lor adecvată pentru a face față cu succes provocărilor vieții. Prin implicarea activă a părinților și a comunității, alături de crearea unui mediu stimulant și securizant, se poate contribui la formarea preșcolarilor echilibrați și bine pregătiți pentru viitor. Implementarea coerentă a acestei abordări în educație poate avea un impact semnificativ asupra succesului academic și al dezvoltării socio-emoționale a preșcolarilor în perioada educației timpurii.

Se evidențiază faptul că succesul academic și social sunt două concepte fundamentale pentru dezvoltarea și integrarea preșcolarilor în sistemul educațional. Analiza corelației dintre aceste două aspecte poate ajuta la identificarea factorilor de risc și protecție care influențează învățarea și adaptarea socio-emoțională a preșcolarilor.

Succesul academic se referă la performanțele și realizările academice ale preșcolarilor, cum ar fi abilitățile cognitive, lingvistice și motorii. Pe de altă parte, succesul social se referă la abilitatea preșcolarilor de a interacționa pozitiv cu ceilalți, de a dezvolta relații sociale sănătoase și de a se adapta la mediul lor social și emoțional.

Se subliniază că succesul academic și cel social sunt interdependente și trebuie abordate în mod holistic în cadrul sistemului educațional. Prin înțelegerea relației dintre ele, se pot dezvolta soluții practice pentru optimizarea procesului educațional în această etapă critică a dezvoltării preșcolarilor.

De asemenea, se evidențiază legătura strânsă dintre conceptul de socializare și conceptul de educație. Educația și socializarea sunt procese interconectate, în care preșcolarii asimilează valorile și normele societății și învață abilitățile și cunoștințele necesare pentru integrarea lor adecvată în societate.

Se menționează că există trei tipuri de educație în contextul grădiniței: educația informală, educația nonformală și educația formală.

Educația informală se referă la învățarea spontană care are loc prin interacțiunea cu mediul înconjurător și cu experiențele de zi cu zi.

Educația nonformală cuprinde programe și activități extracurriculare și are scopul de a dezvolta abilitățile și competențele individuale în afara curriculumului formal.

Educația formală se desfășoară în cadrul instituțiilor de învățământ preșcolar și implică un cadru prestabilit pentru desfășurarea activităților instructiv-educative.

Succesul academic și social al preșcolarilor depinde de interacțiunea dintre educație și socializare, precum și de contextul social și economic mai larg. Societatea și sistemul educațional au un rol esențial în formarea și dezvoltarea preșcolarilor, iar investițiile în educație joacă un rol crucial în dezvoltarea unei societăți progresive și integrate.

Cu toate acestea, există provocări și disfuncționalități în sistemul de învățământ, precum subfinanțarea și criza educațională, care pot afecta succesul academic și social al preșcolarilor. Este important să se dezvolte strategii și politici educaționale adecvate pentru a depăși aceste probleme și a asigura o educație de calitate pentru toți educabilii.

Perspectiva psihologiei personalității asupra succesului academic la preșcolari evidențiază rolul esențial al personalității și al interacțiunii cu mediul în dezvoltarea academică a copiilor mici.

Această secțiune aduce în prim-plan două clase majore de teorii psihologice care abordează personalitatea preșcolarilor. Prima clasă se concentrează pe aspectele interne și individuale ale personalității, inclusiv procesele cognitive, emoțiile și motivația, și include teorii din domeniul psihologiei clinice. A doua clasă de teorii se referă la influența mediului proximal asupra personalității și dezvoltării preșcolarilor și provine din psihologia socială.

Un exemplu relevant de teorie din prima clasă este teoria dezvoltării cognitive propusă de Jean Piaget, care subliniază etapele distincte de dezvoltare cognitivă prin care trec preșcolarii și modul în care aceștia își construiesc cunoștințe și înțelegerea despre lume.

În ceea ce privește a doua clasă de teorii, teoria socioculturală a lui Lev Vîgotsky este relevantă, evidențiind importanța interacțiunii cu mediul social în dezvoltarea preșcolarilor, inclusiv utilizarea instrumentelor culturale și semiotice în activitățile lor de zi cu zi.

Pentru a preveni insuccesul academic, este important ca educatorii să fie conștienți de particularitățile cognitive și emoționale ale preșcolarilor și să adapteze strategiile de învățare în funcție de nivelul lor de dezvoltare. De asemenea, se subliniază importanța unui mediu educațional stimulant și susținător, care să promoveze explorarea și interacțiunea socială pentru a facilita dezvoltarea abilităților cognitive și succesul academic a preșcolarilor.

În continuare, se discută despre insuccesul academic în contextul trăsăturilor individuale de personalitate la preșcolari, menționându-se diverse teorii care au încercat să explice aceste comportamente inadecvate. Printre teorii se numără cele psihiatrice și genetice, teoriile psihanalitice, teoria dezvoltării morale și teoria dezvoltării psihosociale.

De asemenea, se aduce în discuție teoria cognitivă a lui Aaron T. Beck, care subliniază importanța gândirii sănătoase și a cognițiilor iraționale dezadaptative în comportamentul adaptativ al preșcolarilor.

Înțelegerea personalității și interacțiunii cu mediul în care se dezvoltă preșcolarii poate contribui la crearea unor abordări educaționale mai eficiente și la sprijinirea dezvoltării armonioase a preșcolarilor într-un context social și educațional adecvat. Totodată, acordarea atenției și susținerea adecvată a dezvoltării cognitive și socio-emoționale timpurii poate preveni insuccesul academic și poate promova succesul în învățare.

IV. PREZENTAREA CAPITOLULUI II: PREDICTORI AI SUCCESULUI ACADEMIC LA VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ

În acest capitol, se abordează tematica predictorilor succesului academic la vârsta preșcolară. Este subliniată importanța înțelegerii complexității comportamentului neobișnuit în învățământul preșcolar și se concentrează pe identificarea factorilor care contribuie la dificultățile în dezvoltarea și învățarea preșcolarelor în această etapă.

Diferitele perspective teoretice din sociologie, psihosociologie și pedagogie sunt explorate pentru a oferi explicații privind dificultățile din învățământul preșcolar. Perspectiva sociologică subliniază influența factorilor socio-economici și a mediului familial asupra dezvoltării preșcolarelor, în timp ce psihosociologia aduce în discuție factori psihologici și emoționali, cum ar fi încrederea în sine scăzută și relațiile dificile cu colegii și adulții. Perspectiva pedagogică se concentrează pe metodele de învățare și predare și adaptarea curriculumului la nevoile individuale ale preșcolarelor.

Pentru a dezvolta strategii și abordări eficiente pentru prevenirea și reducerea dificultăților întâmpinate de preșcolari în sistemul educațional, este necesar să se înțeleagă și să se integreze aceste perspective teoretice. Se propune adoptarea unor abordări pedagogice individualizate, ținând cont de caracteristicile și nevoile specifice ale fiecărui preșcolar, precum și crearea unor legături puternice între grădiniță, familie și comunitatea locală.

Cercetările de teren efectuate în domeniul cauzalității insuccesului academic la preșcolari au scos la iveală rezultate relevante. Aceste studii investighează interacțiunea dintre factorii socio-economici, mediul familial, caracteristicile individuale ale preșcolarelor și practicile educaționale în cadrul instituțiilor de învățământ preșcolar. S-au constatat, de exemplu, influența nivelului de implicare și suportului oferit de părinți asupra succesului academic al preșcolarelor și importanța calității relațiilor dintre educatori și preșcolari.

Evaluarea și înțelegerea acestor factori de predicție necesită utilizarea unor tehnici și instrumente de evaluare specifice. Cercetătorii utilizează diferite tehnici statistice și modele de analiză pentru a identifica relațiile dintre factorii de predicție și insuccesul academic.

Perspectiva tradițională individualistă, care a dominat până acum două decenii, se concentrează pe factorii individuali și psihologici care pot influența comportamentul neadecvat în învățământul preșcolar. Cu toate acestea, în prezent, abordarea colectivă, care se concentrează pe factorii structurali și instituționali, devine tot mai relevantă în înțelegerea fenomenului.

În acest capitol, se discută despre diferențele de comportament și performanță între băieți și fete în învățământul preșcolar, cu accent pe influența factorilor endogeni (biologici). Se constată că fetele par a fi mai centrate pe ordine și conformism, având o capacitate mai mare de autoreglare comportamentală și adaptabilitate crescută a proceselor executive în comparație cu băieții.

De asemenea, există diferențe în abordarea sarcinilor, fetele fiind mai atente la cerințe și rezolvându-le mai repede decât băieții. Se sugerează că factorii biologici, precum starea de sănătate, pot influența succesul sau insuccesul academic al preșcolarilor, iar preșcolarii cu nevoi speciale pot avea dificultăți în accesul la educație. În concluzie, se propune promovarea unui mediu de învățare incluziv, care să susțină diversitatea și egalitatea de oportunități pentru toți preșcolarii.

În cadrul acestui capitol sunt prezentate două modele teoretice care se referă la atitudinea preșcolarilor față de învățământul preșcolar: modelul stimă de sine-frustrare și modelul participare-identificare. Primul model sugerează că rezultatele negative în procesul de învățare pot duce la scăderea stimei de sine și apariția sentimentelor de frustrare, determinând preșcolarii să se retragă emoțional. Pentru a preveni acest lucru, se propun soluții care se concentrează pe dezvoltarea stimei de sine și crearea unui mediu de învățare sigur și stimulant.

Cel de-al doilea model, participare-identificare, accentuează importanța implicării active a preșcolarilor în activitățile didactice și identificarea lor cu valorile și cultura grădiniței. Prin participare și identificare, preșcolarii pot dobândi o imagine pozitivă despre ei înșiși și pot obține rezultate academice favorabile.

În plus, este menționat faptul că inteligența cognitive și cea emoțională joacă un rol esențial în succesul academic. Factorii precum memoria pe termen scurt și inteligența emoțională au fost corelați cu performanța academică a preșcolarilor. Pentru a asigura succesul academic în învățământul preșcolar, este esențial să se acorde atenție atât dezvoltării intelectuale, cât și celei emoționale, și să se creeze un mediu educațional stimulant și favorabil dezvoltării preșcolarilor. În ceea ce privește predictorii familiali, stilul de parenting joacă un rol important în ajustarea și performanța preșcolarilor în mediul educațional. Stilurile de parenting autoritare par să încurajeze performanța academică, în timp ce stilurile permissive pot asocia cu insuccesul academic. Familia este considerată principalul agent de socializare, iar disfuncțiile în cadrul familiei pot afecta socializarea și dezvoltarea preșcolarilor în mediul educațional.

Predictorii pedagogici includ factorii specifici mediului preșcolar, care pot influența dezvoltarea și învățarea preșcolariilor. Personalitatea preșcolariului și a educatoriilor, tipul de temperament și nivelul de anxietate pot afecta modul în care preșcolariii interacționează și învață. Se subliniază importanța adaptării mediului preșcolar la caracteristicile și nevoile fiecărui preșcolar pentru a asigura succesul și dezvoltarea lor armonioasă.

Predictorii socioeconomiici includ factorii sociali și economici care influențează succesul în învățământul preșcolar.

Nivelul scăzut al veniturilor, șomajul prelungit și cultura sărăciei pot afecta dezvoltarea și performanța academică a preșcolariilor. Preșcolariii din comunitățile rurale pot întâmpina dificultăți legate de accesul la educație și stimularea interesului pentru învățare. Mobilitatea geografică și adaptarea la noi medii pot fi, de asemenea, asociate cu insuccesul academic al preșcolariilor, în special în cazul preșcolariilor imigranți.

Succesul academic în învățământul preșcolar este influențat de o gamă largă de factori exogeni, cum ar fi stilul de parenting, mediul preșcolar, contextul socioeconomic și mobilitatea geografică. Îmbunătățirea performanței și dezvoltarea armonioasă a preșcolariilor necesită abordarea holistică și coordonată a acestor factori, asigurându-se sprijin adecvat atât pentru preșcolari, cât și pentru familiile și comunitățile în care aceștia se dezvoltă.

V. PREZENTAREA CAPITOLULUI III: ORIENTĂRI ȘI TENDINȚE ACTUALE ÎN PROMOVAREA SUCCESULUI ACADEMIC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR INCLUZIV

În capitolul trei al lucrării, sunt abordate orientările și tendințele actuale în promovarea succesului academic în învățământul preșcolar incluziv. Se subliniază progresele înregistrate în accesul global la educație preșcolară, dar și a stagnării în rândul celor mai dezavantajați preșcolari. De asemenea, se arată că accesul la educație nu garantează dezvoltarea adecvată a abilităților de gândire critică la toți preșcolarii.

Educația timpurie a preșcolarilor implică multiple aspecte ce influențează bunăstarea lor, inclusiv sănătatea fizică, socială, emoțională și mentală. Ritmul de dezvoltare poate varia de la un preșcolar la altul, iar așteptările și practicile părinților pot diferi în funcție de contextul cultural. În acest sens, se subliniază importanța asigurării unor medii de învățare sigure și stimulatoare pentru fiecare preșcolar.

Datele statistice evidențiază că peste jumătate dintre preșcolarii cu vârsta cuprinsă între 3 și 4 ani se dezvoltă în mod adecvat în majoritatea țărilor. Cu toate acestea, nivelul dezvoltării academice și socio-emoționale variază considerabil, iar alfabetizarea și abilitățile numerice sunt în general la un nivel scăzut. Se arată și influența traumei, precum cea din situații de conflict, asupra dezvoltării cognitive a preșcolarilor, subliniind importanța furnizării de medii de învățare sigure.

În încercarea de a asigura o educație incluzivă și echitabilă pentru toți preșcolarii, se subliniază importanța investițiilor în dezvoltarea, îngrijirea și educația acestora, cu accent pe cei din medii defavorizate. Educatorii joacă un rol crucial în atingerea obiectivelor educaționale, iar pregătirea și sprijinul lor adecvat sunt esențiale pentru implementarea educației incluzive. Educația incluzivă se concentrează pe crearea unor medii de învățare egale și angajante, în care toți preșcolarii să se poată dezvolta individual.

Studiul aduce în discuție și impactul pandemiei de COVID-19 asupra învățământului preșcolar, subliniind consecințele semnificative pe care închiderea grădinițelor le-a avut asupra procesului de învățare al preșcolarilor și accentuarea inegalităților sociale.

Capitolul trei evidențiază importanța promovării succesului academic în învățământul preșcolar incluziv și subliniază necesitatea unor investiții și politici adecvate pentru a asigura accesul la educație de calitate pentru toți preșcolarii, indiferent de contextul lor social și cultural.

Această analiză are ca scop evaluarea și sintetizarea cercetărilor existente referitoare la strategiile și metodele bazate pe dovezi pentru promovarea Obiectivului de Dezvoltare Durabilă (ODD) 4.2 în învățământul preșcolar la nivel global. ODD 4.2 se referă la asigurarea ca toți preșcolarii să aibă acces la educație timpurie de calitate, incluzivă și echitabilă.

Deși există multe informații și practici în domeniul educației timpurii, puține dintre acestea sunt susținute de dovezi sistematice referitoare la impactul lor la nivel global.

Analiza se concentrează pe trei domenii principale: nivelul micro, nivelul mezo și nivelul macro. La nivelul micro, se subliniază importanța implicării sociale pozitive, a participării la activitățile zilnice și a unei abordări educaționale centrate pe preșcolar.

De asemenea, se evidențiază rolul crucial al implicării familiilor în educația timpurie și dezvoltarea socio-emoțională a preșcolarilor. Implicarea activă a părinților poate contribui la creșterea nivelului de implicare în domeniul educației și poate susține educația incluzivă.

La nivel mezo, se analizează mediul educațional din instituțiile preșcolare. Aici, accentul este pus pe crearea unui mediu prietenos pentru fiecare preșcolar, un curriculum holistic și personal calificat. Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice joacă un rol crucial în asigurarea educației incluzive și de calitate. Formarea continuă, reflectarea colaborativă și sprijinul prin coaching sunt esențiale pentru creșterea competențelor și abilităților educatoarelor.

La nivel macro, se explorează aspecte legate de politici și sisteme educaționale. Pentru a asigura educația timpurie incluzivă la nivel global, este necesar să există politici și strategii bine definite, investiții financiare adecvate și o viziune coerentă pentru dezvoltarea acestui domeniu. Comunicarea și colaborarea dintre diferite niveluri de guvernare și organizații sunt, de asemenea, critice pentru implementarea cu succes a ODD 4.2.

În concluzie, analiza subliniază importanța promovării și dezvoltării educației timpurii incluzive la nivel global. Pentru atingerea acestui obiectiv, este crucial să se acționeze la nivel micro, mezo și macro. Implicarea părinților și familiilor, formarea continuă și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și stabilirea de politici și sisteme adecvate reprezintă pași esențiali pentru asigurarea unei educații de calitate și incluzive pentru toți preșcolarii.

Într-un studiu calitativ recent realizat de Agbenyega & Klibthong în 2021, analiza tematică a relevat două teme legate de semnificația și implementarea incluziunii în educația timpurie. Aceste teme sunt căutarea asistenței vitale și dorința de o practică transformatoare.

Cercetările din Finlanda realizate de Engelbrecht et al. (2013) și Saloviita & Schaffus (2016) au arătat că profesorii pentru învățământul preșcolar au fost mai puțin receptivi la

incluziune decât colegii lor din țările occidentale. Această reticență față de educația incluzivă a fost cauzată de experiențe educaționale neplăcute, sprijinul insuficient din partea oficialilor instituției de învățământ și lipsa de abilități practice, așa cum au evidențiat Ahmmed et al. (2014) și Bornman & Donohue (2013).

Deși preșcolarii cu și fără deficiențe participă și învață împreună în mod regulat, competența profesională a profesorilor pentru învățământul preșcolar reprezintă o barieră majoră în atingerea obiectivelor de incluziune în educația timpurie, conform cercetărilor lui Agbenyega & Klibthong din 2022. Astfel, este necesar să se dezvolte programe eficiente de dezvoltare profesională pentru profesorii din educația timpurie, pregătindu-i pentru practici incluzive de succes.

Studiile anterioare au arătat că atitudinile favorabile ale profesorilor sunt asociate cu tehnici eficiente de predare incluzivă și experiențe de învățare pozitive (Aiello et al., 2017; Sun, 2022). Profesorii din educația timpurie joacă un rol crucial în asigurarea dezvoltării maxime a tuturor preșcolarilor și se implică în sarcini suplimentare atunci când lucrează cu preșcolarii cu dizabilități și colaborează cu echipe interdisciplinare pentru a oferi servicii de înaltă calitate (Allan, 2008; Jones, 2014; Ashman & Elkins, 2012; Fleeer, 2011; Jones & Gillies, 2014).

Perioada educației timpurii este crucială pentru dezvoltarea abilităților sociale și emoționale sănătoase necesare pentru succesul academic și social ulterior (Haug, 2017). Astfel, implementarea abordărilor incluzive, programele educaționale personalizate, planurile individualizate de servicii pentru familie, aranjamentele de tranziție, dezvoltarea profesională și implicarea familiei sunt toate aspecte importante în promovarea educației timpurii incluzive (Zhang, 2011).

La nivel macro, pentru a promova succesul academic în educația timpurie incluzivă, sunt esențiale disponibilitatea generală pentru toți preșcolarii, respectarea reglementărilor curriculare naționale, pregătirea profesorilor pentru educația timpurie incluzivă, finanțarea adecvată și guvernanta corespunzătoare, precum și evaluarea și monitorizarea eficiente (Agbenyega & Klibthong, 2022).

Potrivit teoriei lui Bronfenbrenner, dezvoltarea umană este influențată de interacțiunile complexe dintre diferitele contexte ale mediului în care trăiește o persoană (Bronfenbrenner, 2005). Așadar, atât mediul educațional, interacțiunile interpersonale din cadrul grădiniței, structura și funcțiile instituției de învățământ, cât și mediul familial al copilului și influențele societății în general au un impact semnificativ asupra dezvoltării (Moos, 1973; Waters et al., 2009).

Investițiile sociale în preșcolari reprezintă o componentă esențială a unei strategii investiționale prospere în politica socială a societăților moderne (Van Lancker, 2021). Prin implementarea unui curriculum flexibil și adaptat, precum și prin asigurarea resurselor adecvate, se poate contribui la succesul academic al preșcolarilor, reducând astfel inegalitățile de șanse și promovând dezvoltarea unui capital uman puternic în societate.

Pentru a promova succesul academic în învățământul preșcolar incluziv, mai multe aspecte sunt esențiale. Unul dintre ele este crearea unui mediu de învățare stimulant și sigur, care să stimuleze curiozitatea, creativitatea și participarea activă a preșcolarilor în activitățile de învățare. Acest mediu ar trebui să ofere resurse educaționale adecvate, materiale didactice variate și provocări adaptate nevoilor individuale ale preșcolarilor.

De asemenea, dezvoltarea abilităților socio-emoționale este crucială pentru succesul academic în învățământul preșcolar. Interacțiunea și colaborarea între preșcolari trebuie promovate pentru a dezvolta abilități precum comunicarea, rezolvarea de probleme și cooperarea. Învățarea prin joc și explorare activă poate fi utilizată pentru a stimula dezvoltarea acestor abilități socio-emoționale.

Implicarea părinților și a comunității reprezintă un alt factor crucial în promovarea succesului academic în învățământul preșcolar. Colaborarea între educație și familie poate susține dezvoltarea preșcolarilor și poate consolida legătura dintre mediul educațional și cel familial.

VI. PREZENTAREA METODOLOGIEI GENERALE A CERCETĂRII

Studiul își propune să investigheze factorii care influențează succesul academic al preșcolarilor în contextul învățământului timpuriu. Pentru a realiza acest obiectiv, cercetarea s-a desfășurat în mai multe etape, având la bază un design de cercetare transversal și utilizând un model de mediere secvențială.

Eșantionarea: Eșantionul a fost constituit din 200 de preșcolari și părinții acestora din regiunea de Vest a României. Selecția participanților s-a realizat în mod aleatoriu din diferite grupe de preșcolari, iar părinții au fost invitați să participe voluntar la studiu. Eșantionul a inclus preșcolari cu vârste cuprinse între 4 și 6 ani, asigurând astfel o varietate în dezvoltarea și pregătirea lor pentru experiențe educative ulterioare.

Instrumente de cercetare: Pentru colectarea datelor, s-au utilizat mai multe instrumente de cercetare. Pentru evaluarea nivelului abilităților academice ale preșcolarilor s-a aplicat un test interdisciplinar adaptat la această grupă de vârstă. Pentru evaluarea atmosferei și climatului familial, părinții au completat chestionare cu întrebări referitoare la relațiile familiale, stilul de comunicare și sprijinul oferit copiilor lor. De asemenea, pentru a măsura captarea atenției la activitate și dezvoltarea limbajului, s-a folosit fișa de caracterizare psihopedagogică completată de educatoarele preșcolarilor.

Procedură de cercetare: Cercetarea s-a desfășurat pe o perioadă de câteva luni și a inclus mai multe etape. În prima fază, s-au colectat datele despre atmosfera și climatul familial prin intermediul chestionarelor aplicate părinților, iar în paralel s-au realizat fișele de caracterizare psihopedagogică

În a doua etapă, preșcolarii au participat la un test interdisciplinar care a avut ca scop verificarea abilităților lor, precum și a performanțelor lor în diverse activități didactice. Datele obținute din aceste teste au fost ulterior analizate pentru a identifica relația dintre succesul academic și ceilalți factori investigați.

Analiză statistică: Datele colectate au fost analizate folosind metode statistice adecvate, inclusiv analiza de corelație Pearson și analiza de mediere secvențială. Aceste analize au avut scopul de a identifica relațiile dintre variabile și de a evidenția mecanismele de mediere care explică influența atmosferei și climatului familial asupra succesului academic al preșcolarilor.

Validitate și fiabilitate: Pentru a asigura validitatea și fiabilitatea cercetării, s-au luat în considerare aspecte precum validarea instrumentelor de măsură, asigurarea anonimatului

participanților și utilizarea unui eșantion reprezentativ. De asemenea, au fost aplicate analize de robustețe pentru a verifica consistența și valabilitatea rezultatelor obținute.

Metodologia cercetării a fost concepută astfel încât să permită investigarea în profunzime a relațiilor dintre atmosfera și climatul familial, captarea atenției la activitate și dezvoltarea limbajului, precum și succesul academic al preșcolarilor. Aplicarea unui model de mediere secvențială și utilizarea unor instrumente de măsură valide și fiabile au permis obținerea unor rezultate relevante și valoroase pentru înțelegerea și optimizarea proceselor educaționale timpurii.

VII. PREZENTAREA CAPITOLULUI IV: STUDIU PRIVIND PREDICȚIA SUCESULUI ACADEMIC LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Capitolul patru al cercetării se concentrează pe studiul privind predicția succesului academic la vârsta preșcolară. Scopul cercetării este de a identifica și analiza factorii care influențează performanța academică a preșcolarilor, pentru a dezvolta un sistem eficient de predicție a succesului lor academic. În perioada educației timpurii, preșcolarii își formează bazele fundamentale ale învățării și abilităților socio-emoționale, de aceea este important să înțelegem cum putem identifica și sprijini succesul academic al acestora încă de la o vârstă fragedă.

Cercetarea abordează o problemă relevantă în domeniul educației timpurii, respectiv lipsa unui sistem de predicție eficient care să ofere informații cu privire la potențialul de succes academic al preșcolarilor. Prin dezvoltarea unui astfel de sistem, se pot identifica mai devreme preșcolarii care prezintă riscuri de a întâmpina dificultăți în parcursul lor academic. Astfel, se pot implementa strategii și programe personalizate pentru a-i sprijini în dezvoltare și a le asigura succesul academic. Studiul își propune să identifice factorii cheie care influențează succesul academic la preșcolari și să construiască un model de predicție bazat pe acești factori. Printre variabilele analizate se numără mediul familial, nivelul socio-economic, participarea la activități extrașcolare, motivația pentru învățare, abilitățile lingvistice, atenția și capacitatea de concentrare, precum și relațiile sociale și alți factori relevanți.

Cercetarea își propune să atingă trei obiective principale:

- a) identificarea factorilor cheie care influențează succesul academic la preșcolari,
- b) construirea unui model de predicție bazat pe acești factori,
- c) furnizarea de recomandări pentru identificarea și sprijinirea preșcolarilor în dezvoltarea lor academică.

Prin înțelegerea mai profundă a factorilor care influențează succesul academic la preșcolari și prin dezvoltarea unui sistem de predicție eficient, cercetarea își propune să contribuie la crearea unui mediu educațional mai echitabil și incluziv, asigurând fiecărui preșcolar șanse egale de a-și realiza potențialul maxim în ceea ce privește succesul academic.

Studiul se bazează pe premise teoretico-metodologice precum importanța educației timpurii, identificarea factorilor de influență asupra succesului academic și dezvoltarea unui sistem de predicție a succesului academic la preșcolari.

În ceea ce privește design-ul cercetării, sunt identificate variabilele dependente și independente. Variabila dependentă reprezintă succesul academic al preșcolarilor, iar

variabilele independente includ implicarea activă a părinților și profesorilor pentru învățământul preșcolar în pregătirea preșcolarilor, competențele de cunoaștere și reglare a emoțiilor la preșcolari, captarea atenției la activitate, dezvoltarea limbajului și atmosfera și climatul familial.

Cercetarea își propune să aducă o contribuție semnificativă în domeniul educației timpurii, oferind recomandări practice pentru identificarea și sprijinirea dezvoltării academice a preșcolarilor, în vederea asigurării unui mediu educațional stimulant și susținător, unde fiecare preșcolar să poată prospera și să-și valorifice potențialul maxim.

În ansamblu, cercetarea se concentrează pe identificarea factorilor care pot influența dezvoltarea abilităților academice la preșcolari și pe identificarea strategiilor educaționale și de sprijin adecvate pentru îmbunătățirea acestor abilități. Prin înțelegerea acestor aspecte, se urmărește să se ofere informații importante pentru îmbunătățirea procesului educațional în această etapă crucială a vieții preșcolarilor.

Cercetarea se concentrează pe două categorii de participanți:

- 200 de preșcolari: A fost selectat un eșantion de 200 de preșcolari pentru a participa în studiu, luând în considerare diverse criterii de selecție, cum ar fi dimensiunile și variabilele sistemului de predicție. Acest eșantion cuprinde preșcolarii dintr-o varietate de medii socio-economice și regiuni geografice, pentru a asigura reprezentativitatea. Testul interdisciplinar a fost administrat acestor preșcolari pentru a evalua abilitățile lor lingvistice și logico-matematice. De asemenea, au fost colectate și analizate fișele de caracterizare psihopedagogică, oferind informații suplimentare despre mediul familial și nevoile individuale ale preșcolarilor.

- 200 de părinți ai preșcolarilor: Implicarea părinților în studiu este deosebit de importantă pentru înțelegerea și promovarea dezvoltării academice a preșcolarilor. Colaborarea cu părinții oferă o perspectivă cuprinzătoare asupra vieții și experiențelor preșcolarilor în afara mediului educațional. Feedback-ul și observațiile părinților completează evaluările și furnizează o înțelegere mai profundă a progresului preșcolarilor în dezvoltarea abilităților academice. Implicarea părinților poate duce la o colaborare mai strânsă între grădiniță și familie, contribuind la dezvoltarea comunității educaționale. De asemenea, părinții pot oferi informații relevante despre mediul familial, rutinele zilnice și alte aspecte care pot influența dezvoltarea copiilor lor.

Prin combinarea acestor două eșantioane, cercetarea își propune să obțină rezultate solide și să dezvolte strategii educaționale eficiente pentru sprijinirea dezvoltării abilităților

lingvistice și logico-matematice la preșcolari. Selectarea unui număr semnificativ de participanți și implicarea părinților în procesul de cercetare contribuie la reprezentativitatea și aplicabilitatea rezultatelor la nivelul întregii comunități educaționale. Astfel, studiul are potențialul de a avea un impact pozitiv asupra vieții și succesului academic al preșcolarilor.

În acest studiu s-au investigat trei ipoteze:

Ipoteza 1: Implicarea activă a părinților și profesorilor pentru învățământul preșcolar în pregătirea preșcolarilor va contribui la atingerea succesului academic. Studiul a confirmat această ipoteză, demonstrând că există o corelație semnificativă între implicarea părinților și profesorilor și dezvoltarea abilităților la preșcolari. Astfel, activitatea formativă la grădiniță, susținută și continuată acasă de părinți, crește șansele de reușită în dezvoltarea abilităților lingvistice și logico-matematice la preșcolari.

Ipoteza 2: Cu cât preșcolarii cunosc și reglează mai bine propriile emoții, cu atât mai bune vor fi rezultatele în cadrul activităților instructiv-educative. Această ipoteză a fost infirmată, arătând că nu există o corelație semnificativă între capacitatea de control a emoțiilor și performanțele academice ale preșcolarilor. Nivelul dezvoltării emoționale nu pare să fie un predictor atât de puternic pentru succesul academic, deoarece la această vârstă, reglarea emoțională a preșcolarilor este într-o etapă de dezvoltare și variabilă în timp.

Ipoteza 3: Există un model de factori predictivi care explică varianța performanțelor academice ale preșcolarilor. Studiul a confirmat această ipoteză, evidențiind că un mediu familial pozitiv și stimulant, precum și dezvoltarea limbajului și captarea atenției la activități, au un impact semnificativ asupra succesului academic al preșcolarilor. Atmosfera și climatul familial influențează direct performanțele academice, iar captarea atenției la activitate și dezvoltarea limbajului reprezintă factori intermediari în această relație.

Studiul susține că implicarea activă a părinților și educatorilor, precum și crearea unui mediu familial pozitiv și stimulant, au un impact semnificativ asupra dezvoltării abilităților academice la preșcolari.

De asemenea, studiul arată că dezvoltarea emoțională nu are un efect direct asupra succesului academic la această vârstă. Astfel, înțelegerea și abordarea factorilor predictivi identificați pot sprijini dezvoltarea și performanțele academice ale preșcolarilor.

VIII. PREZENTAREA CAPITOLULUI V: REZULTATELE CERCETĂRII

Studiul se concentrează pe dezvoltarea unui model de predicție a succesului academic la preșcolari, utilizând o metodologie de mediere secvențială. Cercetarea explorează efectul indirect al atmosferei și climatului familial asupra succesului academic al preșcolarilor prin intermediul mediatoarelor: captarea atenției la activitate și dezvoltarea limbajului.

Rezultatele indică o mediere secvențială parțială a acestor factori în relația dintre atmosfera și climatul familial și succesul academic al preșcolarilor. Modelul de mediere secvențială explică aproximativ 29% din varianța succesului academic al preșcolarilor.

Aceste constatări sugerează că funcționarea armonioasă a mediului familial și captarea atenției și dezvoltării limbajului de către cadrele didactice în activitățile desfășurate la grupă sunt benefice pentru succesul academic la preșcolari.

Rezultatele acestui studiu au implicații semnificative pentru îmbunătățirea înțelegerii dezvoltării preșcolarilor și modului în care mediul familial poate influența acest proces. Studiul subliniază rolul crucial al mediului familial în succesul academic al preșcolarilor și subliniază importanța captării atenției și dezvoltării limbajului ca mediatori cheie în această relație.

Aceste constatări pot fi utilizate de către părinți și educatori pentru a dezvolta un mediu familial adecvat și pentru a dezvolta programe educaționale adaptate nevoilor specifice ale preșcolarilor, cu scopul de a sprijini dezvoltarea lor academică.

De asemenea, studiul subliniază consistența constatărilor cu alte cercetări similare din literatura de specialitate, care au arătat că implicarea părinților și crearea unui mediu familial adecvat au un impact semnificativ asupra succesului academic al preșcolarilor.

Astfel, rezultatele prezentate contribuie la înțelegerea mai profundă a modului în care mediul familial poate influența succesul academic al preșcolarilor și pot fi utile pentru cercetarea științifică și practica educațională, în vederea dezvoltării de programe și strategii educaționale eficiente pentru dezvoltarea preșcolarilor.

În general, cercetarea relevă că succesul academic al preșcolarilor este influențat de interacțiunea complexă dintre mediul familial și mediul educațional. Atmosfera și climatul familial joacă un rol semnificativ în dezvoltarea preșcolarilor, iar aceste efecte pot fi mediate de factori precum captarea atenției și dezvoltarea limbajului în activitățile instructiv-educative. Prin urmare, este esențial să se acorde o atenție deosebită stimulării mediului familial pozitiv și implicării părinților și a educatorilor în educația și dezvoltarea preșcolarilor.

De asemenea, studiul subliniază necesitatea unei abordări personalizate și adaptate la specificul fiecărui preșcolar. Capacitatea de a capta atenția și de a dezvolta limbajul pot varia în funcție de individualitatea preșcolarului, deci educatoarele și părinții ar trebui să identifice și să dezvolte metode care să se potrivească nevoilor unice ale fiecărui preșcolar.

Pentru cercetări viitoare în acest domeniu, se pot explora și alte variabile care ar putea avea un impact asupra succesului academic al preșcolarilor, precum stilul de parenting al părinților, nivelul de suport educațional din partea familiei și impactul tehnologiei digitale asupra dezvoltării preșcolarilor. O abordare interdisciplinară și pe termen lung în această direcție ar putea aduce o mai bună înțelegere a proceselor complexe implicate în dezvoltarea preșcolarilor și a influenței mediului familial asupra acestora.

În concluzie, cercetarea prezentată aduce noi date pentru înțelegerea relației dintre atmosfera și climatul familial, mediatori precum captarea atenției și dezvoltarea limbajului și succesul academic al preșcolarilor.

Aceste constatări pot fi utile pentru părinți, educatori și factori de decizie din domeniul educației, în vederea dezvoltării de programe educaționale și strategii care să sprijine dezvoltarea copiilor în perioada preșcolară și să maximizeze potențialul lor academic.

IX. CONCLUZII ȘI DEZVOLTĂRI ULTERIOARE

Studiul realizat are un caracter aplicativ, fiind axat pe învățământul preșcolar și pe promovarea unui mediu propice care să sprijine succesul academic al preșcolarilor. Rezultatele au o sferă largă de aplicabilitate, inclusiv în îmbunătățirea proceselor și politicilor educaționale, practicilor pedagogice și creșterii performanțelor academice ale preșcolarilor.

În privința recomandărilor pentru optimizarea politicilor educaționale, se sugerează crearea unui mediu familial pozitiv și stimulant, sprijinirea părinților în gestionarea relației cu preșcolarii și includerea unor activități interactive și jocuri în curriculumul preșcolar pentru captarea atenției și dezvoltarea limbajului preșcolarilor.

Un aspect de noutate și originalitate al studiului constă în utilizarea unui model de mediere secvențială, care oferă o perspectivă mai complexă asupra relației dintre atmosfera și climatul familial și succesul academic al preșcolarilor. Acesta este un demers inovativ, fiind primul de acest gen în țara noastră.

Cu toate acestea, studiul are și limite importante. De exemplu, rezultatele pot fi limitate de faptul că s-a efectuat pe un eșantion specific dintr-o anumită regiune geografică, iar măsurile utilizate pentru evaluarea atmosferei și climatului familial au fost auto-raportate de părinți și nu au fost validate independent.

În concluzie, studiul oferă informații valoroase despre dezvoltarea abilităților academice la preșcolari și relevanța impactului mediului familial asupra succesului academic. Cu toate limitele sale, cercetarea oferă o perspectivă importantă pentru optimizarea politicilor educaționale și sprijinirea dezvoltării academice a preșcolarilor.

Studiul are ca obiectiv principal identificarea factorilor care influențează succesul academic al preșcolarilor, cu accent pe mediul familial și practicile educaționale. Prin urmare, există o mediere secvențială parțială a captării atenției la activitate și dezvoltarea limbajului asupra relației dintre atmosfera și climatului familial și succesul academic al preșcolarilor. Rezultatele au relevat că implicarea activă a părinților și profesorilor pentru învățământul preșcolar în pregătirea preșcolarilor au un impact pozitiv asupra dezvoltării abilităților și succesului academic. Astfel, recomandările pentru politici educaționale se concentrează pe dezvoltarea unui mediu familial pozitiv și stimulant, precum și pe promovarea comunicării și cooperării între părinți și educatorii preșcolarilor.

De asemenea, studiul subliniază importanța captării atenției la activități și a dezvoltării limbajului la preșcolari, cu ajutorul unor programe educaționale care să includă

activități interactive și jocuri. Formarea continuă a cadrelor didactice pentru învățământul preșcolar este considerată esențială pentru implementarea acestor practici.

În concluzie, cercetarea în domeniul științelor educației și a educației timpurii reprezintă un demers esențial pentru înțelegerea proceselor de învățare și dezvoltare și pentru optimizarea politicilor educaționale. Studiul în cauză aduce o contribuție valoroasă în acest sens, oferind recomandări pentru îmbunătățirea performanțelor academice ale preșcolarilor și creșterea șanselor de succes academic în învățământul primar și ulterior. Cu toate limitele sale, acest studiu reprezintă un punct de plecare important pentru cercetări viitoare și pentru implementarea unor politici educaționale mai eficiente și mai bine fundamentate în domeniul educației timpurii.

X. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Abrutyn, S.; Mueller, A., *Reconsidering Durkheim's assessment of Tarde: Formalizing a Tardian theory of imitation, contagion, and suicide suggestion*, Sociological Forum, vol.29, nr.3, 2014, pp. 698-719.
2. Agbenyega, J. S., &Klibthong, S. (2021). Exploring Thai early childhood teachers' experiences of inclusive teaching practices: a qualitative study. *The Australian Educational Researcher*, 48(1), 125-143.
3. Agbenyega, J. S., &Klibthong, S. (2022). Giving voice: inclusive early childhood teachers' perspectives about their school leaders' leadership practices. *International Journal of Leadership in Education*, 1-17.
4. Albulescu, I., *Instruirea bazată pe înțelegere: cum îi sprijinim pe elevi să învețe eficient*, Editura Didactica Publishing House, București, 2020
5. Albulescu, M., & Albulescu, I., *Motivational Benchmarks for teaching career choice*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 209, pp. 9-16.
6. Barbarin, O. A., McCandies, T., Coleman, C., & Hill, N. E. (2005). Family practices and school performance of African American children. *African American family life: Ecological and cultural diversity*, 3, 227-244.
7. Barrington, L.; Byron, L., Bryan, H., *Differentiating characteristics of high school graduates, dropouts, and nongraduates*, *The Journal of Educational Research*, vol.82, nr.6, 1989, pp. 309-319.
8. Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal relationships*, 7(2), 147-178.
9. Bocoș, M., & Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului* (Vol. 45). Editura Paralela, București, 2008.
10. Boeren, E. (2019). Understanding Sustainable Development Goal (SDG) 4 on “quality education” from micro, meso and macro perspectives. *International review of education*, 65(2), 277-294.
11. Chen, X., Liu, M., & Li, D. (2000). Parental warmth, control, and indulgence and their relations to adjustment in Chinese children: a longitudinal study. *Journal of family psychology*, 14(3), 401.
12. Chiș, V., *Pedagogia contemporană. Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, București, 2005.

13. Crețu, T., Psihologia vârștelor, Editura Credis, București, 2001.
14. Curelaru, V., Conceptul de sine și performanța școlară, Editura Universității A. I. Cuza, Iași, 2014
15. Dai, L., & Wang, L. (2015). Review of Family Functioning. *Open Journal of Social Sciences*, 3, 134-141.
16. Daniel, S. I. (2006). Adult attachment patterns and individual psychotherapy: A review. *Clinical psychology review*, 26(8), 968-984.
17. Daudt, H. M., van Mossel, C., & Scott, S. J. (2013). Enhancing the scoping study methodology: a large, inter-professional team's experience with Arksey and O'Malley's framework. *BMC medical research methodology*, 13(1), 1-9.
18. Deng, L. B. (2003). Education in Southern Sudan: war, status and challenges of achieving Education For All goals. Background paper for UNESCO EFA Global Monitoring Report.
19. Devi, L. (coord.), Child development. An introduction, Anmol Publications, New Delhi, 1998
20. Enlow, M. B., Egeland, B., Blood, E. A., Wright, R. O., & Wright, R. J. (2012). Interpersonal trauma exposure and cognitive development in children to age 8 years: a longitudinal study. *J Epidemiol Community Health*, 66(11), 1005-1010.
21. Epstein, N. B., Baldwin, L. M., & Bishop, D. S. (1983). The McMaster family assessment device. *Journal of marital and family therapy*, 9(2), 171-180.
22. Epstein, N. B., Baldwin, L. M., Bishop, D. S. (1983). The McMaster family assessment device. *Journal of Marital and Family Therapy*. 9, (2), 171-180.
23. Epstein, N. B., Bishop, D. S., & Levin, S. (1978). The McMaster model of family functioning. *Journal of Marital and Family therapy*, 4(4), 19-31.
24. Finn, D., J., *Withdrawing from school*, *Review of Educational Research*, vol.59, nr.2, 1989, pp. 117-142.
25. Fler, M. (2011). Conceptual play: Foregrounding imagination and cognition during concept formation in early years education. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 12(3), 224–240. <https://doi.org/10.2304/ciec.2011.12.3.224>.
26. Florian, L. (2015). Conceptualising inclusive pedagogy: The inclusive pedagogical approach in action. In J. Deppeler, T. Loreman, R. Smith, & L. Florian (Eds.), *Inclusive pedagogy across the curriculum, International perspectives on inclusive education (Vol. 7, pp. 11–24)*. Melbourne, Australia: Emerald.

27. Gao, Y., Li, D., Zhou, Y., Li, X., & Fan, C. (2020). The relationship between family functioning and academic achievement in Chinese university students: The mediating role of coping style. *Frontiers in Psychology*, 11, 1152.
28. Gheorghiu, M., Hawke, L., De Laat, J., & Papari, C. A. (2021). Using Evidence and Coalitions to Scale-Up a National Early Education Initiative: The Case of Law 248/2015 in Romania. *Frontiers in Public Health*, 1056.
29. Gilman, S. E., Kawachi, I., Fitzmaurice, G. M., & Buka, S. L. (2003). Socio-economic status, family disruption and residential stability in childhood: relation to onset, recurrence and remission of major depression. *Psychological medicine*, 33(8), 1341-1355.
30. Gilor, O., & Katz, M. (2017). Teaching Inclusive Classes: What Preservice Teachers in Israel Think About Their Training. *Journal of Cognitive Education and Psychology*, 16(3), 293-303.
31. Hautsalo, K., Rantanen, A., & Astedt-Kurki, P. (2013). Family functioning, health and social support assessed by aged home care clients and their family members. *Journal of Clinical Nursing*, 22(19-20), 2953-2963.
32. Herrmann, B., & Rundshagen, V. (2020). Paradigm shift to implement SDG 2 (end hunger): A humanistic management lens on the education of future leaders. *The International Journal of Management Education*, 18(1), 100368.
33. Iosim, I., Runcan, P., Runcan, R., Jomiru, C., & Gavrilă-Ardelean, M. (2022). The Impact of Parental External Labour Migration on the Social Sustainability of the Next Generation in Developing Countries. *Sustainability*, 14(8), 4616.
34. Jacobvitz, D., Curran, M., & Moller, N. (2002). Measurement of adult attachment: The place of self-report and interview methodologies. *Attachment & Human Development*, 4(2), 207-215.
35. Jeffrey Hill, E., Jacob, J. I., Shannon, L. L., Brennan, R. T., Blanchard, V. L., & Martinengo, G. (2008). Exploring the relationship of workplace flexibility, gender, and life stage to family-to-work conflict, and stress and burnout. *Community, Work and Family*, 11(2), 165-181.
36. Jeynes, W. H. (2005). A meta-analysis of the relation of parental involvement to urban elementary school student academic achievement. *Urban Education*, 40(3), 237-269.
37. Jucan, D. & Orian, G., Learning situations within an informal context: case study (Ethnology and folklore course). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 76, 2013, pp. 575-580.

38. Klibthong, S., & Agbenyega, J. S. (2013). Thai early childhood educators' perspectives: transforming inclusive teachers to move beyond religiosity. In P. Jones (Ed.), *Bringing insider perspectives into inclusive teacher learning: Potentials and challenges for educational professionals* (pp. 121–132). London, UK: Taylor & Francis/Routledge.
39. Knowles, M. S. (1980). *The modern practice of adult education: From pedagogy to andragogy*. New York: Cambridge Books.
40. Knowles, M. S., Holton III, E. F., Swanson, R. A., & Swanson, R. (2020). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development*. Routledge.
41. Koller, D.; Stoddart, K., *Child & Youth Care Forum*, Springer US, 2021.
42. Kreso, A. P. (2008). The war and post-war impact on the educational system of Bosnia and Herzegovina. In *Living Together* (pp. 67-88). Springer, Dordrecht.
43. Main, M., Kaplan, N., & Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood, and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the society for research in child development*, 66-104.
44. Marici, M., Clipa, O., Runcan, R., & Iosim, I. (2022). Perceptions of Parenting during the COVID-19 Quarantine Period, in Suceava, the Epicenter of the COVID-19 Outbreak in Romania. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(23), 16188.
45. Marici, M., Clipa, O., Schipor, M. D., Runcan, R., & Andrei, A. M. (2023). Offering and Asking for Help with Domestic Chores in Couple Relationships. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(4), 3708.
46. Muste, D., *Stimularea motivației învățării la elevi prin intermediul unui program educațional*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2020
47. Nilholm, C., & Alm, B. (2010). An inclusive classroom? A case study of inclusiveness, teacher strategies, and children's experiences. *European Journal of Special Needs Education*, 25(3), 239–252. <https://doi.org/10.1080/08856257.2010.492933>.
48. O'Brien, K. K., Colquhoun, H., Levac, D., Baxter, L., Tricco, A. C., Straus, S., ... & O'Malley, L. (2016). Advancing scoping study methodology: a web-based survey and consultation of perceptions on terminology, definition and methodological steps. *BMC health services research*, 16(1), 1-12.
49. O'Connor, E., & McCartney, K. (2007). Examining teacher–child relationships and achievement as part of an ecological model of development. *American educational research journal*, 44(2), 340-369.

50. Oberhumer, P. (2005). International perspectives on early childhood curricula. *International Journal of Early Childhood*, 37(1), 27–38
51. Odom, S. L., Horn, E. M., Marquart, J. M., Hanson, M. J., Wolfberg, P., Beckman, P., ... & Sandall, S. (1999). On the forms of inclusion: Organizational context and individualized service models. *Journal of Early Intervention*, 22(3), 185-199.
52. Ofoegbu, F. I. (2004). Teacher motivation: A factor for classroom effectiveness and school improvement in Nigeria. *College student journal*, 38(1), 81-90.
53. Pashby, K., & Sund, L. (2020). Critical Global Citizenship Education in the Era of SDG 4.7: Discussing HEADSUP with Secondary Teachers in England, Finland and Sweden. *The Bloomsbury Handbook of Global Education and Learning*, 314.
54. Pătrăuță, T., Subjective dimension of school failure. *Journal of Romanian Literary Studies*, (13), 2018, pp. 32-36.
55. Peck, N. F., Maude, S. P., & Brotherson, M. J. (2015). Understanding preschool teachers' perspectives on empathy: A qualitative inquiry. *Early Childhood Education Journal*, 43(3), 169-179.
56. Rezaei-Dehaghani, A., Keshvari, M., & Paki, S. (2018). The Relationship between Family Functioning and Academic Achievement in Female High School Students of Isfahan, Iran, in 2013-2014. *Iranian journal of nursing and midwifery research*, 23(3), 183–187. https://doi.org/10.4103/ijnmr.IJNMR_87_17
57. Richard, P. (2019). Representing Catholic Education Globally: The Role and Potential of the International Office of Catholic Education. *The Review of Faith & International Affairs*, 17(4), 89-93.
58. Richman, D., *School refusal*, în *Practitioner's guide to evidence-based psychotherapy*, Editura Springer, Boston, 2006.
59. Richman, N., *Out of School—Modern Perspectives in Truancy and School Refusal*, *Psychological Medicine*, vol.11, nr.4, 1981, pp. 861-863.
60. Riehl, C., *Labeling and letting go: An organizational analysis of how high school students are discharged as dropouts*, *Research in Sociology of Education and Socialization*, nr.12, 1999, pp. 231-268.
61. Saloviita, T. (2018). Attitudes of teachers towards inclusive education in Finland. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 24(2), 270–282.
62. Serbin, L. A., Stack, D. M., & Kingdon, D. (2013). Academic success across the transition from primary to secondary schooling among Lower-income adolescents:

Understanding the effects of family resources and gender. *Journal of youth and adolescence*, 42(9), 1331-1347.

63. Stan, C., & Beldean, I. G. (2014). The development of social and emotional skills of students-ways to reduce the Frecvență of bullying-type events. Experimental results. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 114, 735-743.
64. Taciuc, R., Stan, C., & Bocoș, M., European policy priorities in the field of adult education as reflected in the Romanian reality. In *The Fifth International Conference on Adult Education*, 2015.
65. Tanaka, Y. (2020). The development of a parental attachment recognition scale for mothers nurturing preschool children. *Public Health Nursing*, 37(2), 310-320.
66. Tanaka, Y., & Wekerle, C. (2003). The development of the Parental Attachment Scale: An examination of its associations with adolescent social support and health. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(5), 373-381. doi: 10.1023/A:1025886806534
67. Tanaka, Y., The development of a parental attachment recognition scale for mothers nurturing preschool children. *Public Health Nursing*, 37(2), 2020, pp. 310-320.
68. Tatto, M. T. (2021). Comparative research on teachers and teacher education: global perspectives to inform UNESCO's SDG 4 agenda. *Oxford Review of Education*, 47(1), 25-44.
69. Tatto, M. T., Rodriguez, M. C., & Reckase, M. (2020). Early career mathematics teachers: Concepts, methods, and strategies for comparative international research. *Teaching and Teacher Education*, 96, 103118.
70. Taylor, H.F., McCorkle, L.S., Vestal, A.R. et al. (2022). "I Need You to Show Me:" Coaching Early Childhood Professionals. *Early Childhood Educ. J.*, 50, 503-513. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01172-7>
71. Unterhalter, E. (2019). The many meanings of quality education: Politics of targets and indicators in SDG 4. *Global Policy*, 10, 39-51.
72. Van Lancker, W. (2021). The Matthew Effect in early childhood education and care: How family policies may amplify inequalities. SPSW Working Paper No.CeSo/SPSW/2021-01. Leuven: Centre for Sociological Research, KU Leuven.
73. Wan Zulkifli, W. N., Ishak, N. A., & Mat Saad, Z., The reliability of McMaster family assesment device (Fad) instruments among delinquent teenagers. *IOSR Journal Of Humanities And Social Science (IOSR-JHSS)*, 22(7), 2017, pp. 40-43.

74. Ward, H. C. (2014). Engaging first generation immigrant parents of young children with exceptionalities. In *Early Childhood and Special Education*. Emerald Group Publishing Limited.
75. Waters, S. K., Cross, D. S., & Runions, K. (2009). Social and ecological structures supporting adolescent connectedness to school: A theoretical model. *Journal of School Health*, 79(11), 516-524.
76. Weldon, W. (2011). An essay book review of parental involvement and academic success. *School Community Journal*, 21(1), 177.
77. Zhang, K. C. (2011). Early childhood education and special education: How well do they mix? An examination of inclusive practices in early childhood educational settings in Hong Kong. *International Journal of Inclusive Education*, 15(6), 683-697.
78. Zhang, K. C., & Li, Q. (2021). "It Would be Harder Without Faith": An Exploratory Study of Low-Income Families' Experiences of Early Childhood Inclusive Education in New Zealand. *Journal of Religion and Health*, 60(6), 4151-4166.